

Alle slags herlige nyheter fra et fantastisk flott område.

Desember 2013

Historie - Vormedal Del 3

Rolf Birkeland forteller om historien til nærområdene. Denne gongen forteller han om når industrien kom til Vormedal. "Vormedal gikk fra å være en stol og siden en liten gård, til å bli et moderne industristed. Den nye ullvarefabrikken gav mange en ny arbeidsplass, og de fleste kom fra Vormedal og distriktene omkring. Noen fagfolk kom fra andre steder..." fortsetter på side 8-9.

Fyrstehjelpskurs på Mykjå Folkemøte 20. november

Me har vore på fyrstehjelpskurs med Rune Taranger Knutsen, i regi av Norsk Folkehjelp. Rune bur på Aksnes og har engasjert seg for fyrstehjelp i over 15 år. Les mer om dette på side 3.

Sanitetsforeningene i distriktet, samt pårørende hadde innkalt til folkemøte med formannskapet i kommunen. Det var meget godt oppmøte denne onsdag kvelden. Les om dette på side 12.

Skråblikk fra Ognurnå

"Bland samen 2 kg dynamitt (oppmalt i kjøttkvernå) og 2 nevar kaustisk soda."

Hvordan det går på årets julebord i Ognurnå kan en finne ut av på side 7. Blir det servert god mat?

Etterlysning fra Vettu Ka

Redaksjonen søker en person som kan ta seg av barnesiden i avisa, finne vitser, kryssord, rebuser, bilder etc. Ta kontakt om DU har lyst å være med!!

Juleverksted og oppskrifter

2 gode oppskrifter på side 6 og noen tips til juleverksted aktiviteter på side 10. Snart blir da jul!

Vettu Ka - Rita Hellesund

Leserne skal få hilse på de personene som ligger bak vår kjære lokalavis Vettu Ka. Denne gangen skal dere få møte Rita Hellesund, trykkerisjef og ei driftige dame som dere kan lese mer om på side 4-5

Førsta siá

Redaksjonen

Aina Froestad Hansen
Inger Lise Breivik
Rita Hellesund
Marita Breivik
Tor Bjørn Moen
Rolf Birkeland
Lewin Lewinsen
Harald Kjetland
Per Emil Mokleiv
Joar Falkeid
Kenneth Halleland (*Ognsurná*)
Tor Inge Myklebust (*Han Norante*)
Signe Kjetland (*Korrekturleser*)
John Sverre Johnsen (*Illustratør*)
Iren Mæland (*Layout og design*)
Marit Stueland (*Fotograf og dikter*)

Tips!

Tips til saker og andre tilbakemeldinger mottas med takk.

Krambuå

Tekst og bilder til krambuå sendes på epost. Skriv krambuå i emnefeltet.

Liker du avisen og vil støtte oss?

Hver avis koster ca 25 kr å trykke, så vi er avhengig av både annonsesalg og at snille folk bidrar med kronasjer for å kunne opprettholde avisen.

Kontonr: 3361.16.31613 Takk!

Annonsering

Ønsker du å annonsere i Vettu ka?

Ta kontakt på epost så avtaler vi annonsestørrelse, hvilken utgave du vil annonsere i og om du har en ferdig annonse eller om vi skal lage en til deg.

Priser:

1 side: 1000 kr
1/2 side: 500 kr
1/4 side: 250 kr

Abonnement

De som er uheldig å bo utenfor distriktet vårt kan få avisa tilsendt som PDF på epost, send oss din epostadresse på: vettuka@hotmail.com

www.vettuka.com

facebook.com/lokalavisavettuka

Kontakt oss!

vettuka@hotmail.com

TLF

990 47 707 (Rita)

416 98 706 (Inger Lise)

KIWI mini pris

Kjøp kjapt, trygt og billig

Strålende humør
hos
Kiwi Vormedal

Åpningstider:

Hverdager 07:00 - 23:00

Lørdag 08:00 - 20:00

Du finner oss i Vormedalsveien 340

Fyrstehjelpskurs på Mykjå

Som nybakte foreldre er det mykje å sette seg inn i, og ei mengd av tilbud å ta del i for deg og minien, alt frå symjing til massasje. I tillegg er det eit hav av gode og heller tvilsomme råd, tips og triks på internett. Men har du tenkt på kva du skal gjera dersom babyen plutsleg sluttar å puste?

Me har vore på fyrstehjelpskurs med Rune Taranger Knutsen, i regi av Norsk Folkehjelp. Rune bur på Aksnes og har engasjert seg for fyrstehjelp i over 15 år, både på fritida, men òg som jobb. No arrangerar han, og to andre instruktørar, kurs for spedbarnsforeldre - heime i di eiga stove. Her har han fokus på viktige tema som brannskadar, forgifting, kveling og ikkje minst hjerte-lungeredning.

Fruktsalat på gutteklubben.

Tekst/foto av Silje Berge

Ein regnfull torsdags-ettermiddag var stovegolvet på Mykjå fullt av små kroppar - nokon kravlande og pratande, andre livlause og utan armar og bein. Bøygd over dei satt Hanne Andreasen Hjelmås, Line Leivestad Fossberg, Linn Grongstad og Tor Bjørn Moen, og fortvilt prøvde pusta liv i dei små kroppane – eit tappert forsøk, men utan hell. Heldigvis var det berre dukker. Rune har med seg «Anne», ei norsk oppfinning, som er ei dukke berekna på opplæring av hjertelunge-redning (HLR). Her kan ein øve både på innblåsingar og kompresjonar. Det fins til og med ei eiga «baby-Anne».

Som småbarnsforeldre er det mykje å spasse på, og mykje nytt å tenkje på, og som ei nybakt tobarnsmor så fint sa, det å få barn er ikkje som å sykle. Slik er det òg med fyrstehjelp. Det er alltid noko nytt eller noko ein har gløymt frå sist. Har du vore på eit kurs er det bra, har du vore på ti er det betre.

-Kursa har hovudfokus på spedbarn og dei farar som er i heimen. Alt frå kjemilalier til kokande vatn og nøtter. Ein brannskade som ville vore litt alvorlig på ein vaksen, kan på ein baby vera livstruande, fortel Rune, og oppmodar samstundes alle å ha både watergel og kulltablettar i heimen.

Hanne Andreassen Hjelmås har to små barn og følte seg ikkje trygg på fyrstehjelpskunnskapane sine. Difor var ho glad då ho fekk tilbod om å vera med på dette kurset. Ho har tidlegare fått erfaring kor viktig det er å handle riktig, dersom uheldet er ute, og visste at dette er noko ein treng øving i. Den gongen endte det heldigvis bra.

-Eg syns det var kjempe lærerikt, og instruktøren var flink å forklare og tok seg god tid til dei ulike tema. Dessutan er terskelen for å spørre om noko svært lav i ein slik situasjon, der ein kjenner alle og er i heimlege omgjevnadar. Eg syns det var ein genial måte å gjere det på.»
Ho vil absolutt anmode andre til å ta eit slikt kurs, og la allereie same kvelden ut lovord om både kurs og instruktør på facebook. Ho meiner alle som passar små barn bør lære seg dette og tipsar om at eit slikt kurs kan være ei fin gåve til besteforeldre.

Kurset er eit non-profit tilbud frå Norsk Folkehjelp, der dei kun tar betalt for materilakostnader, noko som gjer at alle har moglegheit til å vera med. Med ei øvre grense på 12 personar per kurs og ei samla kursavgift på 600,- kr, kan du få livreddande lærdom for ein femtilapp. I tillegg vil dei tilby ei bok om fyrstehjelp for spedbarn, for salg. Ei billeg livsforsikring og ei fin julegåve til tanter, onklar og besteforeldre. Dette kan vera ein nyttig temakveld for venninne-klubben, trillegruppa, onklar og tanter. Du treng ikkje sjølv ha smårollingar i hus for å dra nytte av ein slik kveld.

Startrooper og trollmann.

Kva? - Fyrstehjelpskurs med fokus på spedbarn (0-1år)

Kvar? - Heime i di eiga stove

Kven? - Norsk Folkehjelp, Rune Taranger Knutsen

Kontakt på telefon: 474 53 206

Tid? - Ca to timar

Pris? - 600,- kr (maks 12 personar)

Rita Hellesund

Denne måneden skal vi bli bedre kjent med Vettu Ka's egen "avistrykkesjef"; Rita Hellesund. Rita er en sprudlende dame med mange jern i ilden.

Rita ble født på Stord i 1973, der hun bodde i 4-5 år før familien flyttet til Bømlo, nærmere bestemt Foldrøy. Hun har fire yngre søsken; Tom, Morten, Arne Martin og Magdalena. De to yngste bor i Canada sammen med faren deres.

Rita gikk sine første år på Foldrøy skole, før hun begynte på Bremnes ungdomsskole. Som ung var Rita nok så aktiv, hun gikk på turn, var med i speideren og sang i kor på Bømlo. Etter ungdomsskolen begynte hun på Bømlo videregående skole. Bømlo vgs var i svært dårlig forfatning og bestod av to brakker med to klasserom. Brakka var plassert ved siden av ungdomsskolen og de to andre klasserommene lå tvers over veien ved siden av et gatekjøkken. På det ene klasserommet var en stor rute knust (hærverk) og i et helt år var det kun en tynn sponplate som erstattet vinduet. Om sommeren var dette ikke noe problem, men på vinterstid måtte hele klassen sitte med dunjakkene på!

Rita hadde språk som hovedfag og lærte seg fransk, tysk og engelsk. Hun innrømmer imidlertid at de fleste av disse kunnskapene har forsvunnet litt etter litt.

Mens hun gikk på gymnas jobbet hun som vaskehjelp på ferja som gikk mellom Siggjarvåg og Sagvåg. Hver ettermiddag etter skolen syklet hun til Siggjarvåg og var med ferja flere turer over fjorden. Det siste året på videregående begynte hun i tillegg å jobbe på Gro's Kro i helgene. Det var et gatekjøkken som solgte pommefrites, hamburgere og hadde videoutleie. Kroa var samlingssplassen på Bømlo. Her samlet alle ungdommene seg, rånere stod parkert med bilene sine, «Sørabømlingene» sloss med «Mostringene» (ungdom fra Moster). Kort sagt, det var her alt skjedde!

På Foldrøy var de en stor sammensveiset venninnejeng på ni jenter. Therese Kråkenes (venninne av Rita som droppet innom under intervjuet) begynner å mimre hun også; "Rita hadde ei sånn svær vannseng, som var møteplassen til alle venninnene." De har fortsatt god kontakt og treffes flere ganger i året. De begynte med strikkeklubb, men det ble etter hvert mer skravling og god mat enn strikking av ullsokker.

Rita arvet en gammel blå bil av faren og var den første i venninnejengen som fikk lappen. Bilen var en Toyota Corolla som raskt ble døpt "Carola". Første dag med lappen reiste hun på biltur til Grinde feriesenter hvor resten av gjengen ventet. Rita var raus og kjørte rundt på alle vennene, når bensintanken var tom spleiset de på ny bensin.

Rita kjørte som sagt mye og turen gikk ofte til Søre Bømlo for å se på de stilige typene der. Da hun var 19 år skulle hun egentlig begynne å jobbe som Au pair i Frankrike. Hun hadde fått vertsfamilie og alt, men så fant hun seg en kjæreste, Tom Hellesund. Plutselig var skole i Bergen mer interessant og typen enda viktigere. Frankrike uteble og hun begynte på reiseliv med markedsføring på Handelssinstituttet i Bergen. Rita og Tom er i dag gift, så det var nok et riktig valg.

Medlem av "Den Hemmelige Q" Privat

Rita var fast sjåfør, men bilene hun har eid har ikke alltid vært like samarbeidsvillige. Hun hadde alltid vannflasker liggende bak i bilen og på Innvær hadde hun fast plass for vannfylling, både til og fra jobb. "Det var alltid nåke med den bilen" smiler Therese. "Ja, eg va jo

Rita Hellesund.

halvveis bilmekanikar ei stond. Huska du den gongen eg stod i skjørt og skifta oljeslange på Bømlodagane? Det va monge som sto og såg på, men ingen så hjalp te!" ler Rita.

Da de var yngre var "Foldrøyjentene," som jentegjengen ble kalt, mye sammen. De var ute i båt om sommeren, reiste på leir – både med speideren og på turer med koret. Therese og Rita hadde i tillegg en egen klubb; «Den Hemmelige Q»! De hadde eget «røverkråkespråk» (??), spionerte mye og ble blodssøstre (begge to hadde kun brødre hjemme). Therese er egentlig ett år yngre enn Rita, men på grunn av at hun var høyest i vekst ble hun storesøsteren!

“Rita havnet midt i og ble dyvåt. Kioskeieren beklaget seg og sa hun skulle få en gratis pommefrites; "Men eg har jo nett kjøpt ein" svarte Rita. "Jaja men då får venninnå di få denna då," svarte mannen.

En gang de var på tur skulle Rita kjøpe seg pommefrites. Det pøsegnet og hun sto lenge i kø før hun endelig fikk maten. Da hun snudde seg og skulle gå tilbake, fikk hun en skikkelig dusj fordi kioskeieren skubbet av vannet, som hadde samlet seg oppå presenningen på taket. Rita havnet midt i og ble dyvåt. Kioskeieren beklaget seg og sa hun skulle få en gratis pommefrites; "Men eg har jo nett kjøpt ein" svarte Rita. "Jaja men då får venninnå di få denna då," svarte mannen.

IBergen bodde Rita på hybel i Øvre-gaten over "Fru Pettersen," som var en nattklubb som hadde åpent alle dager i uken. Hverdager holdt de åpent til 02.00 og i helgene til 06.00. Basshøytalerne var skrudd opp i taket rett under sovesofaen til Rita, heldigvis har hun et meget godt sovehjerte. Hybelen var enkelt innredet med sovesofa, tante Bjørgs to kokeplater og far til Tom (kjæresten) sitt gamle sort/hvit TV. Rita husker hun så TV2's første tv-sending på det, to kanaler var fantastisk! På hybelen delte hun bad med fem andre. Badet inneholdt do, dusj og vaske-maskin og var et pittelite rom. Minnene strømmer på mens hun forteller. Hun husker hun hadde gledet seg veldig til endelig å komme inn på nattklubbene i Bergen (20 års aldersgrense), men flyttet hjem igjen til Bømlo den dagen hun fylte 20 år.

På byggefeltet som Rita vokste opp bodde det seks rektorer. På den tiden var det stor manko på lærere og Rita fikk tilbud om å jobbe som lærervikar allerede da hun var 18 år. Hun har ellers hatt en del småjobber på malebutikk, i gavebutikk, sydame for en klesbutikk, servitør og bartender på et hotell. Hun har jobbet for Sjøtunga AS hvor hun filtrerte, sorterte og pakket laks. Hun har jobbet for Interoptikk, både på Bømlo og i Hauge-sund.

Imars i 1996 ble eldste sønnen Mari-us født. Da han var bare 6 måneder kom Rita inn på førskolelærerlinjen på deltidstudiet. Det var en travel tid med skole, jobb, en mann som reiste mye og en liten baby. Etter praksisperioden fant hun ut at hun ikke ville bli førskolelærer likevel.

66 I 1999 begynte Rita å jobbe med Mary Kay, som er et firma som bl.a selger hudpleieprodukter og sminke. Hun holder hudpleiekurs og gir folk veiledning innen make up.

Den 8. august 1998 giftet hun seg med Tom og to år senere ble minstemann Martin født. Rita fikk bekkenplager i forbindelse med fødselen og havnet i rullestol en periode. Hun hadde egen elektrisk seng i stua og gikk på krykker i et år før hun klarte å komme seg skikkelig på beina igjen.

I 1999 begynte Rita å jobbe med Mary Kay, som er et firma som bl.a selger hudpleieprodukter og sminke. Hun holder hudpleiekurs og gir folk veiledning innen make up. Dette trives hun veldig godt med og har mange fornøyde kunder.

Gode venner.

Privat

Rita og Tom har bodd forskjellige plasser. De bodde i leilighet på Goddo, rorbu på Hiskjo, leide hus på Mækjebakken og bodde i en kjellerleilighet på Bremnes, før de bygde seg hus i Håvikjå. I februar i 2004 flyttet de til Røyksund og overtok huset til Reidun og Odd Heskja.

I Røyksund har hun vært veldig aktiv i velforeningen, arrangert Sankt Hans, dugnader, kapproing 17. mai og hun har hatt æren av at skramletoget har stoppet hos henne hver 17. mai morgen slik at hun kunne heise flagget. Noen år ble flagget blitt heist opp ned, men som regel henger det slik det skal. Rita var med å starte opp lokalavisen og hun har for tiden et stort trykkeri på loftet og er blitt vår avistrykkesjef!

Kokeboka

Rita har hatt allergier hele livet, men da minstemann Martin (uten-gluten-guten) fikk gluten- og laktoseallergi, fikk hun en ekstra utfordring. Hun var fast bestemt på at maten skulle smake godt selv om den var glutenfri. Det gikk sport i å prøve nye oppskrifter og lage enkel hverdagsmat som smakte. Det var Martin som først satte henne på ideen om å lage en kokebok og etter å ha "tullet" med kokeboksnakk en stund, utfordret Tom henne og spurte når hun skulle lage boka.

Svigerinnen til Rita, Iren Mæland (som også er grafisk designer for Vettu Ka) fikk høre om ideen og tente 100 % med en gang. De to begynte å jobbe med boka i begynnelsen av oktober, hver uke satt de flere timer, jobbet med ideer og laget skisser. Rita fikk låne et kamera og tok bilder av all mat hun laget. I romjula

var første prøvebok klar og uka gikk til korrekturlesing. Bror til Rita er medeier i et trykkeri, Voss prenteverk, og han har vært til god hjelp igjennom hele prosessen. I starten av februar var bøkene klar for salg, de er nå å finne i flere butikker hos både bokhandlere og matvarebutikker. Interessen har vært stor for boka og tilbakemeldingene veldig gode. Rita ønsker å dele rosen med Iren; "Iren er utrolig flink og hun vet akkurat hvordan jeg vil ha det".

Rita hadde en periode interesse for Rmaling, hun holdt til og med kurs for husflidslaget på Bømlo. Hun har vært aerobicinstruktør og er en flink syerske.

Rita er ei aktive dame. Telefonen er sjelden langt unna.

Privat

Hun sydde sin egen ballkjole til skoleballet og mest imponerende: Sin egen brudekjole! Ingenting virker uoverkommelig for denne driftige dama, det vil si alt utenom tall og regning.

Rita har en genuin interesse for hvordan ting fungerer, hun må forstå hvorfor, og godtar ikke at "sånn er det bare". Rita er veldig raus og hjelpsom, hun har alltid tid til å hjelpe og hun har en egen evne til å ha all verdens tid til deg – uansett om hun egentlig har det travelt.

"Inside info" fra et anonymt medlem av «Den hemmelige Q»

FARMORS NORDLANDSKAKER *

Ca 25 stk

- 1 egg
- 4 dl sukker
- 2 dl smelta blå melange
- 550 g semper fin mix
- 150 g jytte original
- 2 ts vaniljesukker
- 1,5 ts natron
- 4 ts hornsalt
- 4 dl surmelk

Slik gjør du:

- * Bland det tørre, pisk egget lett og ha det oppi.
- * Tilsett surmelk og smør, og bland godt.
- * Røra/deigen blir veldig klissete.
- * Settes kaldt over natta og neste dag er den fast men klissete.
- * Ta litt deig om gangen og kna den til den føles nesten som marsipan.
- * Bruk rikelig med mel på bordet, form boller, trykk dem ned og kjevle ut runde kaker ca 0,5 cm tykke.
- * Stekes på takke til de er gylne.

Gode oppskrifter

God Jul!

HARDINGERKAKER (Lefser)

- 1 L surmelk *
- 1 boks seterrømme *
- 3 ts natron
- 1 knodd hornsalt
- 4 ss sukker
- 1 egg
- 2 ss sirup
- ca 1 ½ kg hvetemel

Slik gjør du:

- * Pisk sammen egg og sukker, slå litt av surmelken oppi røra.
- * Ha natron og hornsalt oppi melkekartongen og rist forsiktig.
- * Ha i sirup, resten av melka, rømmen og bland. Ha så i melet og bland lett.
- * Deigen eltes på benken og deles i 20 like emner.
- * Kjevles ut og stekes på takke.
- * Stekes på god varme!

KONTAKT OSS:

Karmøy Dykkerservice AS
Åkraveien 52
4270 Åkrehamn

TELEFON:

99 02 08 60

E MAIL:

jan@karmoydykk.com

INTERESSERT I DYKKING?

VI TILBYR:

- PADI dykkerkurs
- Service
- Reperasjoner
- Salg av dykkerutstyr

Sjekk ut vår nettbutikk!

www.karmoydykk.com
Besøksadresse: Åkraveien 52

Skråblikk fra Ognurnå

Navn: Gudvald Ognurnå
Født: 12. februar 1937
Yrke: Fiskar og småbrukar
Bopel: Ognurnå, Røyksund

Julabordet på låven te Gudvald Ognurnå e nå historie. Årets største begivenhet blei et minnerikt arrangement så komme te å bli huska i generasjonar framøve. Gudvald hadde sørga for at adle ingrediensene va på plass. Elementer som pinnakjøtt, ribba, medisterpølser, kalkun, smalahåve, hummar, himalaga julaøl, trekkspill og ein solide julatrefot, bara for å nevna nåke, e ein selvfølge for at sammenkomstar av dessa dimensjonane ska bli minnerike.

Peder Kalvanes hadde ansvaret for lutafisken i år. Den blei lagd og tilberedt itte ei gammale oppskrift Peder har arva itte far sin. Far hans Peder va skytebas, og oppskrifta bære preg av det: 10 kg tørrfisk av torsk vatnes ut øve nåtta.

Bland samnen 2 kg dynamitt (oppmalt i kjøttkvernå) og 2 nevar kaustisk soda.

Tilsett 2 strøkne teskjeier sukker, 4 liter surmelk og ei botta vatn i ein sinkstamp.

Legg fisken i blandingen. La stå!

Itte et døgn tas fisken opp og vatnas ut i rennanes vatten i 2 døgn. Skjær så fisken i passlige stykker og trekk i kokanes vatten i 7-8 min.

Servert med stekt flesk, ertestuing og Kerrs Pink. Ikkje bøy deg framøve i minst ei uka itte måltidet!

Julabordet i Ognurnå starta som alltid kl. 18.00, den siste lørdagen i november. Adle så betydde nåke va invitert. Her va, for å nevna nåken; Gudvald Ognurnå, Peder Kalvanes, Mathias Høieholmen, Vallborg Pikkøy, Marcelius Krakken, Kettura Vassnes, Karoline Hestatræ, Malvin Taradotten, Augusta Stakken, Tekkla Bratthåla og Morgan Cädertre. Sistnevnte va ein gjenglømt svensk veiarbeidar som Kalvanesen fant utforbi tunnelåpningen i Uglesmog. Han slokna forøvrigt før konserten va slutt. Du ska aldri øvedriva inntaket av Gudvald sine velkomstdrinkar. I tillegg møtte adle medlemmene i Støleitet

Mannsforening med ledsagere.

Spesielt for anledningen sko Støleitet Blandakor åpna årets julabord med å framføre Bachs Juleoratorium. Det blei ein minnerike konsert på låvabrurnå. Augusta Stakken og Tekkla Bratthåla hadde ansvaret for dei høge partiene i stykket, å det e ikkje te å leggja skjul på at sjøl korets djupe bass, Malvin Taradotten, felte ei tåra når Augusta la inn ein tristroken C i refrenget. Itte ståande ovasjonar og ekstranummer konne adle setta seg te bords og nyta godt av adle herlighetene. Måltidet blei avslutta med riskrem, og kveldens appell blei sjølsagt framført av Marcelius Krakken. Han hadde skrevet et røranes stykke om julå i Ognurnå i gamle dagar.

Itte at adle gjestene hadde fått lufta seg, begynte dansen. Som alltid så va det Ognurnå Spelemannslag som stod for underholdningen, og det va ikkje fritt for at det te tider va trångt på dansegolvet. I pausen va det åresal, og begeistringa va stor når Gudvald proklamerte at overskuddet fra julabordet i år sko gå te rådmaen i Karmøy Kommune.

I totiå på nåtta va det på tide å ønska kvarandre ei rektige god jul. Nåken kjørte him med hest og kjerra, mens andre måtte ha trillebåra te hjelp.

Vel hjem, sa Gudvald Ognurnå. Å velkommen te bake neste år!

Vormedals historie del 3- Ullvarefabrikken

I forrige utgave fikk vi høre om oppstarten til ullvarefabrikken på Vormedal. Aksjonærene var meget imponerte over fabrikken og anbefalte alle, som ønsket å se en moderne fabrikk, å avlegge et besøk på Vormedal. Her ville de finne et anlegg så smukt og så vel utstyrt og moderne at de overrasket ville spørre seg selv: "Er dette den mørke kyststripen, hvor menneskene skal være så gammeldags?"

Tekst av Rolf Birkeland

Vormedal gikk fra å være en støl og siden en liten gård, til å bli et moderne industristed. Den nye ullvarefabrikken gav mange en ny arbeidsplass, og de fleste kom fra Vormedal og distriktene omkring. Noen fagfolk kom fra andre steder. Som tidligere nevnt var en av disse Lars Torgersen Stein, han ble ansatt som fabrikkbestyrer.

I 1898 stod det følgende å lese i Haugesunds Avis:

"Vormedals Uldvarefabrikk er visstnok med hensyn til moderne maskiner, utstyr etc et av de mest tidsmessige anlegg i landet. Og det ser ud til, at de ledende ikke agter at lade inventariet blive forældet. Paa et besøg, vi forleden aflagde på fabrikken, havde vi ved bestyrerens velvilje anledning til at se et par splitter nye maskiner i deres første virksomhet, nemlig en ny fortunlig spindemaskin, samt en storartet kardemaskin af aller nyeste konstruktion. Fabrikken er nu kommet i godt gjænge, og æren herfor tilkommer ikke mindst fabrikkens dyktige bestyrer, Hr Stein. Som endog, efter hva der fortælles, har oppstilet og monteret de nye maskiner selv, istedenfor at foreskrive kostbar hjælp i fra Tyskland til det vanskelige arbeide. Vi havde på turen ogsaa anledning til at se de smukke tøier, som er resultatet af fabrikkens virksomhet, ligesom ogsaa de elektriske lamper for et øyeblik blussede op til de besøgendes glæde. Ogsaa nybygning er foretagen i sommer. Saaledes har de oppe på høyden, med en prægtig udsigt over sundet til Avaldsnes kirken, reist en stor prægtig bygning, udmærket indredet til bruk for arbeiderne." (Huset ble døpt "Blåsenborg", men brant ned under storbrannen i 1926.)

Fra 1897 til 1912 fikk fabrikken strøm fra et dampdrevet aggregat, som var plassert nede på kaien, mer om dette kommer senere.

Postkort 1908.

Privat

I 1901 kommer Vormedal Uldvarefabrik i større økonomiske vanskeligheter, de klarte ikke å betjene sin gjeld. Fabrikken ble derfor overtatt av garantistene for gjelden. Ingen av arbeidsfolkene ble oppsagt, og driften fortsatte som før. Ledelsen måtte derimot gå.

I Haugesunds Avis i 1901 kunne man lese følgende:

"Ved Vormedals Uldvarefabrik søker en etter følgende personell: Disponent, spindemester, vævemester, farvemester, apparatmester, avsoninger med lønnsforlangende, ledsagede af attestkopier indsendes til O.R Sagfører Ola Bertelsen, Hgsd inden 15. aug. d.å."

Det innebar at både Lars Torgersen Stein og Nils Ragnvald Stangeland måtte slutte. Begge disse var med i den viktige oppbygningsfasen. Hvem som overtok etter disse har jeg ikke funnet ut. I perioden frem til 1. verdenskrig er følgende nevnt som disponenter: Otto Beunfeldt, agent Seifert, disponent Rønhovde og sent i 1913 H. Opsahl.

Åpner eget utsalg i Haugesund 1902

Den 24. april 1902, ca 5 år etter fabrikken startet, stod det følgende å lese i Haugesunds Avis:

"A/S Vormedals nye Uldvarefabrik aabner lager og udsalg i Herr slagter Svinelids Gaard, Haraldsgaten 90 (vis a vis Totalen). Lageret bestaar af dresstøier, kjoletøier, undertøier, teppertøier, portierestof, uldtepper, uldgarn m.m. Paa lageret føres ogsaa foresager med tilbehør. Bestillinger paa dresser modtages med garanti for god pasning og godt snitt."

Gjennom denne annonsen får en vite hva en produserte på fabrikken på den

tid. Hvorvidt alle disse produktene ble produsert og laget på Vormedal sies det ikke noe om. Sannsynligvis ble vel ikke alt produsert her.

Eget elverk i 1912

I dette året ble det bygget eget elektrisitetsverk, og det var stort å bli selvforsynt med elektrisk kraft. Før 1912 hadde bedriften et dampdrevet aggregat som forsynte fabrikken med strøm. Bedriften var stadig under utvikling og krevde stadig mer energi. Nå kommer atter vannrettighetene til å bety mye for utviklingen på Vormedal. Demningen ved Vormedalsvatnet ble forbedret. Multi-gens ble det bygget ny demning, det viser seg at det er rester av en eldre demning i Vormedalsvannet. Det som er helt sikkert er at det ble bygget ny demning i "Litlestemmen" i 1911-1912, det ble samtidig lagt rørgate fra "Litlestemmen" til sjøen. Deler av denne rørgaten er intakt i dag også. Bygningen til det nye el-verket ble satt opp nesten ved sjøen.

Nå hadde bedriften mer strøm enn de hadde behov for i øyeblikket, og i 1913 inngikk de en avtale med Vigsnes Kobberverk om levering av strøm. Strømmen ble ført over Karmsundet til Bukkøy via kabel, videre ble den ført via luftlinjer til Vigsnes. Etter å ha studert kopier av korrespondansene i Vigsnes Kobberverk viser det seg at det oppsto en hel del trøbbel i forbindelse med strømleveringen. I 1914, i juli måned, opphørte strømleveransen til Vigsnes Kobberverk grunnet vannmangel. Strømleveransen til Vigsnes ble gjenopptatt i november, men det var stadig feil og utkoblinger av strømmen og stemningen var svært amper. Det var disponent Rønhovda, som var sjef for Vormedals Uldvarefabrik i den tiden. Siste kjente dato om strømleveransene til Vigsnes er 2/2-1915.

66 A/S Vormedals nye Uldvarefabrik aabner lager og udsalg i Herr slagter Svinelids Gaard, Haraldsgaten 90 (vis a vis Totalen). Lageret bestaar af dresstøier, kjoletøier, undertøier, teppertøier, portierestof, uldtepper, uldgarn m.m. Paa lageret føres ogsaa foresager med tilbehør. Bestillinger paa dresser modtages med garanti for god pasning og godt snitt.

Postkort 1924.

Privat.

Dessverre så er det enkelte hull i historien i årene 1915-1918, som bygger på kopibøker og korrespondanser fra den lokale verksstyringen til hovedkontoret for Vignes Kobberværk. Derfor har det ikke lyktes å finne ut når strømleveransen opphørte. Vormedals elektrisitetsverk leverte også elektrisitet til ansatte på Vormedal, Ytre Mykjå og Snik, men det var kun til lys.

Vormedal Uldvarefabrik ble stadig utvidet og flere boliger ble også bygget rundt i årene 1900-1910, deriblant disponertboligen som også eksisterer i dag. I 1917 ble fabrikkens på Vormedal ytterligere utvidet. Det ble innført to skift, noe som ikke var vanlig i den tiden. Det var nå ansatt over 100 mennesker. De fleste ansatte var folk i fra Vormedal, Mykje, Snik og distriktene rundt Haugalandet. Noen, som hadde nøkkelstillinger, kom fra andre kanter av landet og noen svensker og tyskere jobbet også der. Store deler av arbeidsstokken var unge folk, både gutter og jenter. Etter at en var konfirmert var det vanlig å søke jobb på Vormedal. Etter den siste utvidelsen var nok fabrikkens inne i sin beste periode. Det var stor etterspørsel etter produktene deres. Gjennom de to store annonsene (på siden) får vi vite hva som ble produsert på fabrikkens på den tiden; ullstoffer for det meste. Under 1. verdenskrig blomstret bedriften opp og det ble brukt penger på modernisering av fabrikkens.

Annonser:

Lørdag 6. februar 1915

Helsides annonse i Haugesunds Avis:

Til publikum:

A/S Vormedals nye fabrikkers utsalg. Vi har interesse av at gjøre Dem bekjent med, at vi i løpet av 10 mdr har mottatt over 15 tusen kilo uld og uldfiller. Dette kvantum skulde være et tydelig bevis for, at vi betaler de høyeste priser. Benytt Dem av telefon 697 og vi henter på anmodning. Strandgaten 136

10., 19. og 14. februar 1915

Helsides annonse i Haugesunds Avis:

Vormedals nye fabrikkers utsalg
Eneste spesialforretning i Uldvare.
Gjør deres indkjøp i Vormedals nye
Fabrikkers utsalg.
Strandgaten 136

Vormedals Uldvarefabrikk, postkort 1908.

Privat 9

JULEVERKSTED! *

Her er noen enkle ting du kan lage til deg selv eller til julegaver.

Lykter

Du trenger:

Tomme syltetøyglass
 Eggehviter
 Sukker
 Evt klistremerker

Slik gjør du:

Vask et glass og fjern evt papir, merker eller lim. Ha eggehvite oppi glasset og sett på lokk. Vend på glasset til eggehvite har festet seg på innsiden av glasset og hell resten ut. Ha sukker oppi, sett på lokk og vend på glasset til sukkeret har festet seg i eggehviten. Tøm ut evt over-skudd og la det tørke litt. Pynt på utsiden med klistremerker, bånd eller annet og ha et telys oppi glasset.

Tenn-briketter

Du trenger:

Avispapir eller gamle bøker
 Stearinlys, gjerne rester
 Hampetau
 Bakepapir
 Gammel panne

Slik gjør du:

Smelt stearinen i pannen og hold den flytende på svak varme. Rull papiret og pass på så det ikke blir stramt. Knytt tau rundt og legg rullen i stearinen. La den trekke litt, fisk den opp med en gaffel og legg den til tork på bakepapiret.

Sjokoladekuler

100 g melange uten salt og melk
 3 dl havregryn (evt glutenfrie)
 0,5 dl sukker
 0,5 dl lønnesirup
 1 ts vaniljesukker
 3 ss kakao
 3 ss kaffe
 Evt kokos eller kakepynt

Slik gjør du:

- * Pass på at smøret har romtemperatur
- * Bland alt og form kuler
- * Rull dem i kokos eller kakepynt
- * Avkjøl

Da er det bare å tenne lys i de nye lyktene, fyre i peisen med hjemmelagde tenn-briketter og nyte sjokoladekulene med god samvittighet.

Lys, varme og sjokolade er noe alle setter pris på, så husk å pakke noe av det du har laget pent inn og gi det bort i gave.

God jul!

Månedens jule dikt

I DESEMBER

Alt er skrevet om desember.
Jeg gjør det likevel.
Denne elskede, heftige måneden
vi fyller
glitter og stæsj i
mens
det vi egentlig
lengter etter
er
barndommens magi.

Marit Stueland

Månedens ros!

Knall bra initiativ i fra Tuastad Bygdalag, de gav alt overskuddet (4626 kroner) fra søndagsmiddagen 24/11 til Røde kors og arbeidet for flomofrene på Filippinene.

Vil flytte til hjemlige trakter!

Eg e ei fosnajenta som har lyst til å flytte tilbake igjen til omegn Fosen/Røyksund/Mykjå med mann og barn. Om noen har et hus, småbruk eller tomt de ønsker å selge så er vi veldig interessert i å få vite mer om det.

Hilsen

Monica Dahle | tlf: 900 14 908 | e-post: monica@inventum.no

Folkemøtet 20. november på Nordhuset.

Sanitetsforeningene i distriktet, samt pårørende hadde innkalt til folkemøte med formannskapet i kommunen. Det var meget godt oppmøte denne onsdag kvelden, ikke en stol var ledig og folk sto i kø for å komme inn.

Lasse Pedersen innledet møtet med en 30 år gammel historie, "Pensjonisten" om en eldre kar fra Åkra som var havnet på gamlehjem på Storasund.

Historien får vi høre hvordan han savner hjemplassen, kaien og havet, dessverre er fortellingen like aktuell i dag når politikerne ønsker å legge ned Norheim bo- og behandlingshjem og flytte beboerne til VEA! Langt vekk fra familie, venner og kjente omgivelser. Dette blir frarådet på det sterkeste av fagpersonell, da det skaper forvirring, uro og fortvilelse hos brukeren. Det blir også vanskeligere for slektninger som skal besøke sine gamle. Politikerne sto på sitt og skulle spare penger, men da de ble spurt hvor mye penger de faktisk sparte på å legge ned Norheim var det ingen som kunne svare. Det ble også stilt spørsmål om lovligheten rundt vedtaket og om politikerne hadde fulgt gjeldende lover og regler, det var det heller ingen som kunne svare på.

John Egil Johnstad har skrevet et brev til fylkesmannen og fylkeshelsesjefen hvor han forklarer situasjonen:

Karmøy Kommune legger om sine omsorgstilbud i kommunen. Det har vært store protestaksjoner og gruppelederne i posisjonspartiene stopper alle uttalelser fra de folkevalgte. Jeg mener at kommunen ikke har fulgt loven i sin prosess frem mot dette vedtaket. Jeg har tatt mine spørsmål opp på folkemøte på fastlands Karmøy 20. november uten å få svar og har 22. november sendt brev (se vedlegg) til ordfører og formannskap uten å få svar. Jeg tenker at dette er en sak for Fylkesmannen eller Fylkeshelsesjefen. Håper disse vil se på saken og gi meg en tilbakemelding: ohn n og fylkeshelsesjefen å..det var det heller ingen som kunne svare på..

Til Karmøy kommune v/ordfører og formannskap.

Spørsmål rettes til ordfører Åse Simonsen i Karmøy kommune samt spørsmål til formannskapet i Karmøy.

Jeg var på folkemøtet på Nordhuset den 20. november, men sitter igjen med noen ubesvarte spørsmål. Jeg kan til dels forstå dette, da noen av spørsmålene sikkert kom overraskende på politikerne som satt i panelet:

Flytting av langtidspasienter på Norheim Bo- og behandlingshjem har ikke vært oppe som egen sak verken i kommunestyre eller formannskap (kun som to setninger i et stort dokument).

Imidlertid går dette utover mennesker i siste livsfase som ikke er i stand til å ta vare på seg selv. I helse- og omsorgsloven står det: §3 punkt 10. sitat: Kommunen skal sørge for at representanter og brukere blir hørt... I denne saken er ikke pårørende kontaktet før det store felles vedtaket (samhandlingsreformen) Eldrerådet er ikke blitt hørt. På grunnlag av dette mener jeg saken må behandles på ny.

Det har ikke vært gjennomført risikovurdering, noe det er krav til i forskrift om internkontroll i helse og sosialtjenesten. Se § 4, 2.ledd bokstav F.

I Deloitte sin rapport ang. forvaltningsrevisjon i Karmøy kommune "Interkontroll og vedtaksoppfølging," ber jeg alle politikerne i Karmøy spesielt å lese problemstilling 2 og 3 som står i sammendraget.

Jeg har konferert uformelt med jurist som mener saken er aktuell for fylkeshelsesjefen og fylkesmannen.

Håper saken blir behandlet på ny og at nedleggelsen av langtidsplassene på Norheim tas ut og behandles som egen sak i formannskapet.

Med beste hilsen

John Egil Johnstad
Røyksund

“ Dette blir frarådet på det sterkeste av fagpersonell, da det skaper forvirring, uro og fortvilelse hos brukeren. Det blir også vanskeligere for slektninger som skal besøke sine gamle.

Revy

Det va godt å komma t hektene igjen itte fira revykveldar og ørten øvelsar før det. Knallhardt å gå på «fjusel» ein heile måned, spesielt når adle syntes d va gøy. Når eg endelig bestemme meg for å ha ein «fjusefri» kveld, så klare moldvarpen å undergrava låven så grundigt at driten dette ner. Men nå e revy 2013 øve og eg vil med detta få takka adle på Mustrøen. Bokså mi får bli et minne fra denna tiå når adle va gla for d litla dei hadde.

Karmøy og fastlandet

Du all verden så godt me har d i forhold til familien på Mustrøen. Me ska vær glad i d me får. Detta bringe oss t dagens lokalsamfunn, som me ferdast i kvar dag. Me lika ikkje at alt som fungerer blir rasert, ommøblert og tukla med. Når kommunen vår har krøll på budsjettbalansen, så e de ikkje seine om å bruka salderingsposten med navnet; «FASTLANDSSIA» !! Eg tenke da på eldrevillaen på Norheim. Det ser faktisk ut som om løpet e kjørt med et resultat som splitte øy og fastland. Detta tappe energi ut av adle dei gode kreftene som va i sving når eldrevillaen blei etablert på Norheim.

Eg vil bu i ein flott leilighet på Fastlandet

Men sjå her folkens, EG HAR EIN DRØM! Den dagen eg ikkje vil kava med mitt eget eie, så vil kånå og eg bu på ein plass der d e nåken kjekke som stedle med oss kvar einaste dag. Me har lyst t å leva lenge, og då ser eg for meg at me bur i ein bygning med passe store leiligheter med terrasse mot øst/sør/vest. Lure dåkke på kor hen detta e og kim som kan fiksa detta for oss? Det ska eg fortella dokke. Eg ska nemlig snakka med onkel Trygve, Erna og na Siv.

Onkel Trygve har ei tomt som jere d muligt å sjå Førresfjorden og Rabbvatnet fra terrassen. Fantastisk å sjå solå fra hu står opp t hu går ner. Hørres ikkje d flott ut? Så kan adle dei, som ska sjå om oss, komma på besøk og treffa gamlingane med topp humør og trygghet for mårådagen. Han onkel ska bygga detta, har eg tenkt. Erna og Siv ska nemlig finna dei som kan drifta detta med lønnsom kostnad. Det e ikkje vanskelig å få detta te når me tenke på kor møkje dei eldre må ut med for å bu og få pleie i dagens ordning.

E det ein drøm eller er det muligt å få t? Trur det e mongen som e enige, at ska me beholda goe løysningar som jere livet lettare og tryggare for dei eldre, så må me jera nåke sjøl her på fastlandet. Og det må vara på ein måte der me ikkje blir ein post i salderingsbokå. Tenk om drømmen kunne bli verklige? Dei trengje vår støtte, dei som sloss kvar dag og ytra sine meiningar, for beslutningar som folkevalde e ansvarlige for.

Drømmen on hummaren.

Årets hummerfiske

Årets hummerfiske var begredelige greier for min del. Eg kom i diskusjon på jobb før eg sko starta med hummerfangsten. Føringsmetode, jupna, bunnforhold og visa versa. Eg hadde til og med ei uka ferie, som sko brukast t hummerfiske. Tiå kom og eg satte teinene og drømte om kardinalar som sto i kø for å smaka på deilig makrell med eddiksmak. Eg va så spente fyste gongen eg drog at eg glømte å ta hanskar på meg. Oppdaga det ikkje før nevane torka og eg såg at huden på fingrane var vekke. Når teinene va tomme for hummar i tillegg så blei d dobbelt så vondt. Sånt gjekk hummarfisket heila ferieuå mi. Eg blei drita lei og heiv alt på land og gav opp! Tebake på jobb lytta eg te vestantebuen som diskuterte og skrøyt øve at det va oppgang med hummar detta året. Eg fekk jo selvfølgelig spørsmål om kossen d hadde gått med meg. Ka sko eg svara? Eg såg de rett inn i augene og sa ærligt at eg ikkje hadde fått ein einaste hummar, men hadde et skikkeligt opplegg for neste år; «Då ska eg setta teinene i sjøen, for i Akdsalsvatnet e det jo ingenting å få». Eg snudde meg og gjekk. Litt løyne når eg fekk hørre itte på at det va ein av tilhørarane som spurte ein i gjengen om han trodde det var kreps i Akdsalsvatnet. Jajja.. det finnes iallfall flere som ikkje har peiling!

Vis omtanke for andre

Då må adle passa seg for tallå som dokka opp i kassadisplayet når dokke handla t jul. Me ska adle leva neste år og. Håpa at adle dokke får ein god og fredlige desember. Tenk på dei som slite, sjøl om d ikkje e så gale som på Mustrøen, så e det alltid nåken som trengje omtanke og hjelp for å komma seg jønå kvardagen (for nåken så finnes det barra kvardager!)

God Jul!

VARME TANKAR FRA HAN NORANTE.

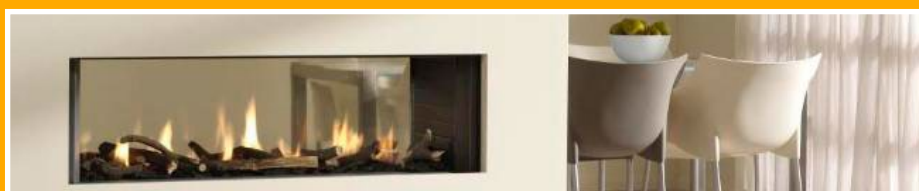
nærenergi

Med fokus på bærekraftig energi

Gass til bolig - nye muligheter og litt luksus

Gasspeis - Godt utvalg av gasspeiser

Industri/Næring - effektive og kostnadsbesparende energiløsninger

Nærenergi er blant Norges ledende kompetansemiljø innenfor:

- Propan
- Naturgass
- Biogass
- Nærvarme
- Fyllestasjoner for biogass/naturgass

Lokale og miljøvennlige energiløsninger

Nærenergi har opparbeidet seg en solid kompetanse i å utvikle effektive og kostnadsbesparende energiløsninger for bolig-, næring- og industrikunder. Vi satser på nærhet til kundene gjennom samarbeid med partnere med god lokalkunnskap og kompetanse. Vårt fokus er å levere komplette systemer basert på miljøvennlige energiløsninger, og vi påtar oss prosjektering og bygging av nødvendig anlegg

Nærenergi AS
Rundhaug 25
5563 Førresfjorden

Tlf: +47 52 75 47 30
Faks: +47 52 75 47 01
Epost: post@narenergi.no

BESTILLING AV GASS: 970 90 850

Ikke alle er født med ski på beina! av John Sverre Johnsen

Alle Barna
Alle barna likte matte
-unntatt Trym, han likte gym...

Vinnere av Geocache Konkurransen!

Gratulerer til
Tom Rune og
Lars Magne!

Foto av Anne Marie Valen.

Liker du å tegne?

Vi blir veldig glad om noen vil sende
tegninger til oss.

Vi tar også i mot gode vitser og
gåter.

Vi trykker det som vi får plass til
på siden med navn til avsender.

Send via brev eller på epost til
Vettu Kåo/Iren Mæland
Saltveitvegen 36 D
5521 Haugesund
iren.maeland@gmail.com

My little Pony av Maj, 9 år.

Vettu ka så skjer?

Desember 2013

d/mnd/dag - Ka så skjer

4/12 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)
- Adventsmøte Kolnes (B)

5/12 torsdag - Linedance kl 18 (TB)
- Åpen bibelgruppe kl 19:30 (B)

9/12 mandag - Maxi Tua, 4.-7. klasse kl 19-21 (B)
- Jenteforeningen kl 17-18:30 (B)

10/12 tirsdag - Gutteklubb kl 17-19, 8-14 år (TB)

11/12 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)
- Strikkeklubb kl 19 (FB)

12/12 torsdag - Linedance kl 18 (TB)
- Åpen bibelgruppe kl 19:30 (B)

18/12 onsdag - Radlekaffe kl 11-13 (TB)
- Dugnad kl 18 (TB)

19/12 torsdag - Linedance kl 18 (TB)

24/12 søndag - Julaften! God Jul!
- Familie julegudstjeneste kl 15 (B)

27/12 torsdag - Juletreffest kl 18 (B)

31/12 tirsdag - Nyttårsaften! Godt nytt år!

God Jul

TB = Tuastad Bygdalag
FB = Fosen Bygdalag
RV = Røyksund Velforening
HS = Haugesund Seilforening
B = Bedehuset

